

УКРАЇНА

ЧЕРНІГІВСЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ
УПРАВЛІННЯ ОСВІТИ І НАУКИ

Н А К А З

від 30 грудня 2024 р.

Чернігів

№ 254

*Про підсумки II (регіонального) туру
конкурсу краєзнавчо-дослідницьких
робіт Всеукраїнської краєзнавчої
експедиції учнівської молоді «Моя
Батьківщина – Україна» у 2024 році*

На підставі рішення суддівської колегії II (регіонального) туру конкурсу краєзнавчо-дослідницьких робіт Всеукраїнської краєзнавчої експедиції учнівської молоді «Моя Батьківщина – Україна» у 2024 році від 23 грудня 2024 року, з метою вжиття заходів із нагородження переможців і призерів

н а к а з у ю:

1. Комунальному позашкільному навчальному закладу «Центр національно-патріотичного виховання, туризму та краєзнавства учнівської молоді» (директор Петро Степовик) здійснити нагородження відповідно до списків:

1) переможців II (регіонального) туру конкурсу краєзнавчо-дослідницьких робіт Всеукраїнської краєзнавчої експедиції учнівської молоді «Моя Батьківщина – Україна» у 2024 році згідно з додатком 1, що додається;

2) призерів II (регіонального) туру конкурсу краєзнавчо-дослідницьких робіт Всеукраїнської краєзнавчої експедиції учнівської молоді «Моя Батьківщина – Україна» у 2024 році згідно з додатком 2, що додається.

2. Інформацію про підсумки II (регіонального) туру конкурсу краєзнавчо-дослідницьких робіт Всеукраїнської краєзнавчої експедиції «Моя Батьківщина – Україна» у 2024 році згідно з додатком 3, що додається, взяти до уваги.

3. У порядку рекомендацій органам управління освітою органів місцевого самоврядування проаналізувати підсумки участі здобувачів освіти у II (регіональному) турі конкурсу краєзнавчо-дослідницьких робіт

Всеукраїнської краєзнавчої експедиції «Моя Батьківщина – Україна» у 2024 році.

4. Контроль за виконанням наказу покласти на заступника начальника Управління освіти і науки Чернігівської обласної державної адміністрації – начальника відділу загальної середньої та корекційної освіти Олену Соронович.

Начальник

Юрій МУЗИКА

Додаток 1

до наказу Управління освіти і науки Чернігівської обласної державної адміністрації

30.12. 2024 року № 254

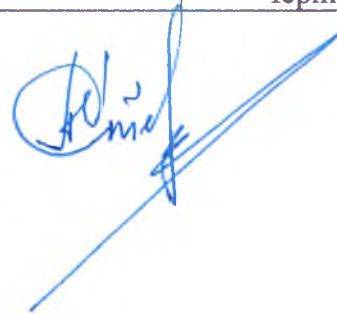
Список переможців

II (регіонального) туру конкурсу краєзнавчо-дослідницьких робіт Всеукраїнської краєзнавчої експедиції учнівської молоді «Моя Батьківщина – Україна» у 2024 році

№ з/п	Автори роботи	Назва роботи	Заклад освіти
Напрямок «Географія рідного краю»			
1	Печко Вікторія	Чому Десна міліє	Новгород-Сіверська загальноосвітня школа I-III ступенів № 2 Новгород-Сіверської міської ради Чернігівської області
2	Пуха Алєся	Тонка й прозора жилка України віками в'ється в радості й журбі (Сучасний стан та проблеми річки Удай)	Прилуцька гімназія № 10 Прилуцької міської ради Чернігівської області
3	члени пошукового загону «Едельвейс»	Лівобережне Задесення: село Підгірне Чернігівського району	Чернігівський ліцей № 22 Чернігівської міської ради
Напрямок «З попелу забуття»			
4	Іваць Андрій	Українське волонтерство. Об'єднані задля перемоги	Прилуцька гімназія № 10 Прилуцької міської ради Чернігівської області
5	Коваленко Богдана	Прилуки – форпост столиці	Прилуцька гімназія № 10 Прилуцької міської ради Чернігівської області
6	Рубей Андрій	Вплив повномасштабного вторгнення Росії на долю української родини Турасів	Корюківський ліцей № 2 Корюківської міської ради Чернігівської області
7	Сидоренко Анна	Сталінські репресії на Бахмащині у 20 – поч. 50 рр. ХХ ст.	Бахмацький ліцей № 1 Бахмацької міської ради
Напрямок «Із батьківської криниці»			
8	Носенко Єлизавета	Традиції та сучасний стан лозоплетіння як промислу декоративно-ужиткового мистецтва на Ніжинщині	Безуглівський ліцей Талалаївської сільської ради Ніжинського району Чернігівської області
9	Приходько Ярослав	Замовляння як вид оказіонально-обрядового фольклору Корюківщини	Корюківський ліцей № 1 Корюківської міської ради Чернігівської області
10	члени пошукового загону музею «Доблесті та	Гончарство на Чернігівщині: Історія та сучасність	Чернігівська гімназія № 29 Чернігівської міської ради

	слави Чернігівщини» і гуртка «Я – патріот»		
Напря́м «Козацькому роду нема переводу»			
11	Маценко Євгенія	Іван Мазепа: Історія величі та випробувань	Чернігівський ліцей № 22 Чернігівської міської ради
Напря́м «Духовна спадщина мого народу»			
12	вихованці гуртка «Історичне краєзнавство»	Отець Ювеналій: Святість через людяність	комунальний позашкільний навчальний заклад «Центр національно-патріотичного виховання, туризму та краєзнавства учнівської молоді», гурток якого працює на базі комунального закладу «Черешенський ліцей» Чернігівської обласної ради
13	Іваць Анна	Залишу вам, як сповідь серця, слово...» (Життєвий шлях і творчість української поетеси Любові Забашти)	Прилуцька гімназія № 10 Прилуцької міської ради Чернігівської області
14	Парфілова Дар'я	Захистила своїм серцем (історія незламності Лесі Коцюби)	Ніжинська гімназія № 10 Ніжинської міської ради Чернігівської області

Директор ПНЗ «Центр НПВТКУМ»

Петро СТЕПОВИК

Додаток 2

до наказу Управління освіти і науки Чернігівської обласної державної адміністрації

20.12. 2024 року № 257

Список призерів
II (регіонального) туру конкурсу краєзнавчо-дослідницьких робіт Всеукраїнської краєзнавчої експедиції учнівської молоді
«Моя Батьківщина – Україна» у 2024 році

№ з/п	Автори роботи	Назва роботи	Заклад освіти
Напрямок «З попелу забуття»			
1	Галюк Карина	Калинове відлуння в імені Дмитра Магліча	Чернігівська гімназія № 28 Чернігівської міської ради
2	Кайдаш Назар	Свята Покрово, Богородице Пречиста, дай сили вистояти знову!	Ніжинська гімназія № 3 Ніжинської міської ради Чернігівської області
3	члени експедиційного загону гуртка «Дослідники»	Не забудемо. Не пробачимо. Наближаємо перемогу	Прилуцька гімназія № 12 Прилуцької міської ради Чернігівської області
4	члени пошукової групи	Полум'яний Зима	Володьководівський ліцей Носівської міської ради Чернігівської області
Напрямок «Із батьківської криниці»			
5	вихованці гуртка «Туристичні цікавинки»	Вивчаємо перли рідного краю	Державний професійно- технічний навчальний заклад «Чернігівське вище професійне училище побутового обслуговування»
6	члени пошукової групи	Народні традиції та звичаї: свято Андрія Первозванного	Носівський ліцей № 1 Носівської міської ради Чернігівської області
Напрямок «Духовна спадщина мого народу»			
7	Панченко Єва	Ганна Затиркевич-Карпинська – видатна актриса зі Срібного	Срібнянський ліцей Срібнянської селищної ради Чернігівської області
8	Петрушенко Ліна	Ворожіння в традиційних обрядках та повсякденному житті Сосниччини	Будинок дитячої та юнацької творчості Сосницької селищної ради
9	члени пошукової групи здобувачів освіти груп № 11 та № 12	Україна моя вишивана	Дігтярівський професійний аграрний ліцей Чернігівської області

№ з/п	Автори роботи	Назва роботи	Заклад освіти
	за спеціальністю «Кухар. Кондитер»		

Директор ПНЗ «Центр НПВТКУМ»

Петро СТЕПОВИК

Додаток 3

до наказу Управління освіти і науки Чернігівської обласної державної адміністрації

30.12. 2024 року № 254

Інформація
про підсумки II (регіонального) туру конкурсу краєзнавчо-дослідницьких робіт
Всеукраїнської краєзнавчої експедиції учнівської молоді «Моя
Батьківщина – Україна»
у 2024 році

Відповідно до наказу Управління освіти і науки Чернігівської обласної державної адміністрації від 10 жовтня 2024 року № 205 «Про проведення II (регіонального) туру конкурсу краєзнавчо-дослідницьких робіт Всеукраїнської краєзнавчої експедиції учнівської молоді «Моя Батьківщина – Україна» у 2024 році» у листопаді – грудні 2024 року комунальним позашкільним навчальним закладом «Центр національно-патріотичного виховання, туризму та краєзнавства учнівської молоді» проведено II (регіональний) тур конкурсу краєзнавчо-дослідницьких робіт у рамках Всеукраїнської краєзнавчої експедиції учнівської молоді «Моя Батьківщина – Україна» (далі – Конкурс).

На II тур Конкурсу надійшло 44 краєзнавчо-дослідницькі роботи з Бахмацької, Городнянської, Корюківської, Ніжинської, Новгород-Сіверської, Носівської, Прилуцької, Чернігівської міських рад, Варвинської, Козелецької, Парафіївської, Сосницької, Срібнянської, Талалаївської селищних рад, Макіївської, Талалаївської, Яблунівської сільських рад, із комунального позашкільного навчального закладу «Центр національно-патріотичного виховання, туризму та краєзнавства учнівської молоді», Новгород-Сіверського державного ліцею імені К.Д. Ушинського і закладів професійної (професійно-технічної) освіти області.

За змістом дослідницькі роботи були розподілені таким чином: «Духовна спадщина мого народу» – 12 робіт; «Із батьківської криниці» – 10; «З попелу забуття» – 16; «Географія рідного краю» – 5, «Козацькому роду нема переводу» – 1, «Геологічними стежками України» - 0.

Загалом роботи відповідали вимогам до оформлення краєзнавчо-дослідницьких робіт і розкривали пошук краєзнавчого матеріалу: від його збору під час екскурсій, експедицій, роботи в архівах, музеях та бібліотеках до вивчення і систематизації знань про історичні, етнографічні, природничі об'єкти та видатних людей рідного краю.

Суддівською колегією II (регіонального) туру проведено оцінювання матеріалів, визначено переможців та призерів Конкурсу.

Організатори експедиції відзначають, що роботи, які були високо оцінені, вирізнялися актуальністю і глибиною розкриття обраних тем, різноманітністю форм та методів дослідницької роботи.

Краєзнавчо-дослідницькі роботи напряму *«Духовна спадщина мого народу»* були спрямовані на збір матеріалів про непересічних людей рідного краю: вчених, діячів культури та мистецтва, їх життєвий і творчий шлях, головні здобутки та вплив на розвиток регіону, країни і навіть світу.

Прослідкувати життєвий шлях Лесі Коцюби, як представниці ніжинських дисидентів у боротьбі за свободу та незалежність України, поставила собі за мету Парфілова Дар'я, здобувач освіти 9-Б класу Ніжинської гімназії № 10 Ніжинської міської ради Чернігівської області (керівник Жанна Кресан), в роботі *«Захистила своїм серцем (історія незламності Лесі Коцюби)»*. Україна пройшла свій довгий і тернистий шлях до омріяної волі та свободи, вагомою складовою якого стали шістдесятники та дисиденти. На цьому шляху багато яскравих імен, але ми мусимо знати і зберегти всі, навіть незаслужено забуті. У сучасному світі, де глобалізація стирає національні кордони, питання збереження національної ідентичності стає все більш актуальним. Поряд з іншими дисидентами Леся Коцюба самим своїм життям доводила, що любов до своєї країни і своєї мови – це невід'ємна частина людської гідності.

У краєзнавчо-дослідницьких роботах напряму *«Із батьківської криниці»* учасники експедиції вивчали родинні традиції і свята, обряди, побутову культуру, фольклор українського народу, творчість майстрів з бісерного ткацтва, вишивки, лозоплетіння, гончарства.

Етапи та особливості розвитку гончарства, відомих постатей цього виду ремесла в Україні і Чернігівській області, зокрема вивчали члени пошукового загону музею *«Доблесті та слави Чернігівщини»* і гуртка *«Я – патріот»* Чернігівської гімназії № 29 Чернігівської міської ради. Самостійна українська держава потребує не тільки утвердження політичної та економічної незалежності, але й науково-культурного поступу. Це неможливо без фундаментальних досліджень матеріальної і духовної культури українців, одним із найяскравіших явищ якої є гончарство. У нинішньому світі неможливо уявити життя без ремесел. Чернігівщина здавна була гончарським регіоном. Юні краєзнавці мають надію, що у XXI столітті можна буде говорити про існування цього промислу і збереження локальної традиції.

У конкурсній роботі *«Іван Мазепа: Історія величі та випробувань»* за напрямом *«Козацькому роду нема переводу»* Маценко Євгенія, здобувач освіти 9-А класу Чернігівського ліцею № 22 Чернігівської міської ради (керівник Ігор Сиволожський), об'єктом дослідження вибрала непересічну постать гетьмана Івана Мазепи, його діяльність і внесок у боротьбу за незалежність України. Вона проаналізувала політичні і військові рішення Мазепи, спрямовані на здобуття

автономії від Московського царства, та його зусилля щодо об'єднання українських земель; з'ясувала, яким чином особисті риси Мазепи, його освіта, культурні й політичні погляди вплинули на прийняття важливих рішень; дослідила дипломатичні стосунки з європейськими державами, зокрема зі Швецією, та їх значення для політики гетьмана і геополітичного становища України того часу; проаналізувала мотиви Мазепи при виборі союзу зі Швецією у війні з Московією, а також наслідки цієї політики для України.

Період стабілізації козацької держави, що розпочався за часів гетьманування Івана Самойловича (1672 – 1687 рр.), а своєї вершини сягнув за гетьмана Івана Мазепи (1687 – 1709 рр.), супроводжувався значним підйомом у всіх сферах матеріальної та духовної культури. Політика гетьмана Івана Мазепи була направлена на підтримку освіти, книгодрукування, церковного будівництва, різних галузей мистецтва. Завдяки державній підтримці гетьмана Івана Мазепи та зусиллями чернігівських архієреїв, місцевої козацької старшини Чернігів був перетворений на рубежі XVII – XVIII ст. у другий після Києва культурно-духовний осередок в Гетьманщині.

За напрямом *«Географія рідного краю»* юні краєзнавці вивчали та описували сучасний стан, екологічні проблеми річок, ландшафтів, оцінювали біорізноманіття регіону, визначали перспективи сталого використання природних ресурсів і охорони природи.

Пуха Алеся, здобувач освіти 7-А класу, вихованка гуртка «Юні краєзнавці» Прилуцької гімназії №10 Прилуцької міської ради Чернігівської області (керівники Наталія Гапон, Оксана Пуха), у своїй роботі *«Тонка й прозора жилка України віками в'ється в радості й журбі (Сучасний стан та проблеми річки Удай)»* збила матеріал про річку Удай, її сучасний стан та проблеми. Сто років тому про Удай писали як про річку, яку неможливо було подолати без переправи. Нині ж її можна просто в деяких місцях перейти. Про проблему малих річок відомо, втім її вирішення лягає на плечі місцевих громад. Варто зауважити, що здатність річок до самоочищення прямо пропорційно залежить від величини річки, тобто чим більша річка, тим більше вона здатна сама себе очищати. З цього виходить, що найбільш вразливими є саме малі річки. І сьогодні, дійсно, є проблеми з водністю та заростанням Удаю. Дослідження екологічної ситуації, яка нині притаманна річці, донесення проблеми її сучасного стану до якомога ширших кіл громадськості, пошук шляхів збереження екологічної рівноваги екосистеми Удаю надзвичайно важливі.

У пошукових роботах за напрямом *«З попелу забуття»* юні краєзнавці висвітлювали життєві шляхи і звичаї українців в роки Другої світової війни та під час повномасштабного вторгнення Росії.

Історія, як і сьогодні, є багатогранною та неоднозначною, бо вона сплетена з людських дол, так само різних і самодостатніх водночас. Звернення до подій сьогодні сприяє усвідомленню залежності долі людини від суспільних обставин, формуванню історичного мислення, яке і робить можливим розуміння

особистістю своєї ролі в суспільстві, шляхів самореалізації та самовираження. Випробувати людину доля може в будь-якій ситуації, для Олени та Андрія Турасів доля обрала жорстокий вид випробування – повномасштабну війну, російський полон. Нескорені долі, вони гідно витримали життєві випробування.

Рубей Андрій, здобувач освіти 11 класу Корюківського ліцею №2 Корюківської міської ради Чернігівської області (керівники Ганна Васюк, Олена Заяць), в роботі «Вплив повномасштабного вторгнення Росії на долю української родини Турасів» довів, що є місце подвигу для теперішніх героїв, одні з таких Героїв – Олена та Андрій Тураси.

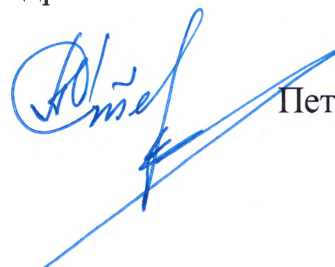
Організатори конкурсу і члени суддівської колегії дякують авторам краєзнавчо-дослідницьких робіт та їх керівникам за проведені дослідження за різними напрямками експедиції в умовах воєнного стану.

Зазначений конкурс виявив цікаві форми роботи юних краєзнавців.

Разом з тим, суддівська колегія звертає увагу на те, що більшість робіт підготовлена шляхом компілятивного використання літературних джерел або матеріалів інформаційної системи Інтернет та мають описовий характер відносно об'єкту чи предмету дослідження. Окремі роботи є фактично рефератами щодо викладу фактичного матеріалу, не містять окресленого особистого дослідницького внеску. У частині робіт відсутні опис етапів краєзнавчого пошуку і системний виклад фактологічного матеріалу, не зазначено власні результати проведеної краєзнавчо-дослідницької роботи, які підтверджують пошуковий характер процесу краєзнавчого дослідження, не зазначено методи дослідження та не здійснено обґрунтування доцільності їх використання, наявні компілятивні некоректні запозичення без посилань на використану літературу у текстовій частині, що зумовлюють невідповідність висновків завданням дослідження. В багатьох дослідженнях не зазначено в основному тексті і в додатках авторів фотографій та інших візуальних матеріалів, погано висвітлена популяризація досліджень, майже не створювалася наочність (колекції, макети, збірки, фільми, презентації тощо), у більшості робіт відсутні посилання в тексті на джерела інформації, додатки, висновки не засвідчували про прикладну цінність опрацьованого матеріалу, зокрема щодо його використання в освітньому процесі та у роботі музеїв закладів освіти, популяризації у засобах масової інформації, соціальних мережах інформаційної системи Інтернет.

Загалом II тур Всеукраїнської краєзнавчої експедиції учнівської молоді «Моя Батьківщина – Україна» засвідчує наявну практичну значущість зібраних юними краєзнавцями разом з педагогами матеріалів, що сприятиме збереженню історичної пам'яті українського народу, природного різноманіття, стане вагомим підґрунтям освітньої діяльності та національно-патріотичного виховання, формування активної громадянської позиції підростаючого покоління.

Директор ПНЗ «Центр НПВТКУМ»

Петро СТЕПОВИК